

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра методології та методів соціологічних досліджень

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана

« 28 » серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дослідницькі парадигми в соціології

для студентів

галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
спеціальність С5 Соціологія
освітній рівень магістр
освітня програма «Соціологія»
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2025/2026
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: Юрій САВЕЛЬСВ

Пролонговано: на 20 28 / 20 27 н.р. Джар (Червона) «31» српня 2026 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__ / 20__ н.р. (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

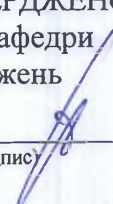
КИЇВ – 2025

Розробник:

Юрій САВЕЛЬЄВ, доктор соц. наук, к. філос. наук, доцент, професор кафедри методології та методів соціологічних досліджень

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри методології та методів соціологічних досліджень

(підпис)

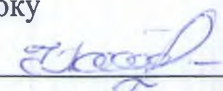
Микола СИДОРОВ

Протокол № 15 від «24» серпня 2025 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол № 13 від «28» серпня 2025 року

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни – систематизувати та поглибити знання студентів про класичні та сучасні дослідницькі парадигми і сформувати вміння використовувати пізнавальний потенціал основних дослідницьких парадигм при проведенні емпіричного дослідження в соціології.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Знати основні соціологічної теорії.
2. Знати основні методи збору та аналізу соціологічних даних.
3. Володіти навичками роботи з англomовною науковою літературою

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна «Дослідницькі парадигми в соціології» систематизує та поглиблює знання та вміння, які студенти здобули під час попереднього вивчення комплексу дисциплін, що були присвячені соціологічним теоріям, історії соціології, методології та методам соціологічного дослідження. Студенти повинні навчитись використовувати пізнавальний потенціал сучасних соціологічних теорій і основних дослідницьких парадигм в соціальних науках при проведенні емпіричного дослідження в соціології. Опанування дисципліни допоможе студентам обґрунтувати концептуальний підхід і обрати оптимальні методи соціологічного дослідження при підготовці майбутньої магістерської кваліфікаційної роботи.

4. Завдання (навчальні цілі):

- Засвоєння знань про сучасні теоретичні підходи і дослідницькі парадигми в соціальних науках.
- Поглиблення розуміння студентами актуальних проблем дослідницьких парадигм в соціальних науках.
- Формування вмінь використовувати пізнавальний потенціал основних дослідницьких парадигм при проведенні емпіричного дослідження в соціології.

Це спрямовано на формування компетентностей:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1)
- Здатність аналізувати соціальні явища і процеси (СК1)
- Здатність проектувати і виконувати соціологічні дослідження, розробляти й обґрунтовувати їхню методологію (СК3)
- Здатність використовувати соціологічні теорії в науковій та професійній діяльності (СК14)

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Сучасні теоретичні підходи і дослідницькі парадигми в соціальних науках	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	практичні завдання, контрольна робота, іспит	30
1.2	Актуальні проблеми дослідницьких парадигм у сучасні соціології	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	практичні завдання, контрольна робота, іспит	30
2.1	Визначати, оцінювати та використовувати пізнавальний потенціал основних дослідницьких парадигм при проведенні емпіричного дослідження в соціології	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	практичні завдання, контрольна робота, іспит	40

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1
Програмні результати навчання (назва)			
Аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи емпіричні дані та сучасні концепції і теорії соціології (ПРН01)	+	+	+
Вирішувати етичні дилеми відповідно до норм професійної етики соціолога та загальнолюдських цінностей (ПРН07)		+	+
Вміти використовувати соціологічні теорії в науковій та професійній діяльності (ПРН15)	+		+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. КР 1 (груповий аналітичний письмовий звіт, презентація та обговорення «Пізнавальний потенціал дослідницьких парадигм») з теми 1, теми 2, теми 3, РН 1.1, РН 1.2, = 20 балів/12 балів
2. КР 2 (груповий аналітичний письмовий звіт та презентація «Актуальні проблеми дослідницьких парадигм у сучасній соціології») з теми 4, теми 5, РН 1.2, РН 2.1 з теми 2, РН 1.2 = 20 балів/12 балів
3. Підсумковий індивідуальний аналітичний звіт «Обґрунтування вибору дослідницької парадигми для майбутньої магістерської кваліфікаційної роботи», РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1 (письмовий звіт, презентація та обговорення) з теми 1, теми 2, теми 3, теми 4, теми 5, РН 2.1 = 20 балів/12 балів

- підсумкове оцінювання: *іспит* (письмові творчі завдання з тем 1-5) РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1 = 40 балів/24 бали

- умови допуску до підсумкового оцінювання: студенти допускаються до іспиту за лише за умови успішного виконання (не нижче порогового рівня позитивної оцінки) всіх передбачених планом практичних завдань (*практичне завдання 1 = 12 балів і вище, практичне завдання 2 = 12 бали і вище, практичне завдання 3 = 12 бали і вище*). Всі виконані роботи подаються у письмовому вигляді та в електронній формі не пізніше встановленого терміну, передбаченого тематичним планом. Результати виконаних в межах дисципліни завдань (дані, звіти, презентації, тощо), можуть в подальшому використовуватись викладачем та студентами в своїй академічній діяльності із зазначенням авторського внеску, назви університету, факультету, найменування дисципліни, ім'я та прізвища викладача.

7.2 Організація оцінювання:

1. КР 1 індивідуальний аналітичний звіт та презентація «Пізнавальний потенціал дослідницької парадигми з теми 1, теми 2, теми 3, РН 1.1, РН 1.2 (презентація звіту проводиться на практичному занятті) – після теми 3.
2. КР 2 груповий аналітичний звіт та презентація «Актуальні проблеми дослідницьких парадигм у сучасній соціології» з теми 4, теми 5, РН 1.2, РН 2.1 (презентація звіту проводиться на практичному занятті) – після теми 5.
3. Підсумковий індивідуальний аналітичний звіт «Обґрунтування вибору дослідницької парадигми для майбутньої магістерської кваліфікаційної роботи», РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1 (подається особисто у письмовому вигляді до встановленого терміну, презентації звітів проводяться на практичному занятті) – після теми 5.

Порушення вимог до виконання завдань, умов і термінів подання КР 1, КР 2 та Підсумкового індивідуального аналітичного звіту є підставою для зниження оцінки або незадовільної оцінки. Роботи, які містять плагіат або інші порушення академічної доброчесності отримують незадовільну оцінку.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

Номер і назва теми		Кількість годин		
		лекції	практичні заняття	самостійна робота
1. Класичні соціологічні парадигми				
1	Моделі наукового пояснення і дослідницькі парадигми	4	2	8
2	Формування і еволюція позитивістської парадигми в соціології. Об'єктивізм та його значення для становлення соціології	4	2	10
3	Проблема наукового розуміння та інтерпретативна парадигма в соціології	2	2	10
	Контрольна робота 1 (презентація звіту)		2	12
2. Парадигми сучасної соціології				
4	Проблема мультипарадигмальності у сучасній соціології	4	2	10
5	Пізнавальний потенціал і вибір дослідницької парадигми при проведенні емпіричного дослідження в соціології	4	2	10
	Контрольна робота 2 (презентація звіту)		2	12
	Підсумковий індивідуальний аналітичний звіт (презентація звіту)		4	12
	ВСЬОГО	18	18	84

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 18 год.

Семінари - 18 год.

Самостійна робота - 84 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна: (Базова)

1. Crotty M. The foundations of social research: Meaning and perspective in the research process. Taylor & Francis, 2020. URL: <https://doi.org/10.4324/9781003115700>
2. Ritzer G., Stepnisky J. Sociological theory. Eleventh Edition. SAGE Publications, 2021. URL: <https://ds.amu.edu.et/xmlui/bitstream/handle/123456789/12098/sociological%20theory-%20Ritzer%20Eight%20Edition-1.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
3. Shaw, R. L., Hiles, D. R., West, K., Holland, C., & Gwyther, H. (2018) From mixing methods to the logic (s) of inquiry: Taking a fresh look at developing mixed design studies // Health Psychology and Behavioral Medicine, 6(1), 226-244.
URL: <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/21642850.2018.1515016>

Додаткова:

1. Khun T. The structure of scientific revolutions. Chicago, 1962.
https://web.archive.org/web/20141020001221/http://projektintegracija.pravo.hr/_download/repository/Kuhn_Structure_of_Scientific_Revolutions.pdf
2. Лакатош І. (2007) Методологія наукових дослідницьких програм // Психологія і суспільство, 4 (30). С.11-29. URL: <http://pis.wunu.edu.ua/index.php/uapis/article/viewFile/316/316>
3. Стівен Гокінг, Леонард Млодінов. Великий замисел. Переклад з англійської: Микола Климчук; ілюстрації: Пітер Болінгер. Харків: КСД, 2017 (3 розділ. Що є реальність).

4. Мельников А. (2017) К проблеме метапарадигмальной типологизации социологического знания // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціологія, №. 8.
5. Черниш Н. (2018) Стан сучасного загальносоціологічного теоретизування: глобальний досвід і локальні специфікації // Український соціум, № 1 (64). С.19–35.
6. Hofman J. M., Sharma A., Watts D. J. (2017) Prediction and explanation in social systems // Science: 486-488
7. Glanzberg, Michael, "Truth", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*, Edward N. Zalta (ed.), URL: <https://plato.stanford.edu/archives/win2016/entries/truth/>
8. Kahneman D., Egan P. Thinking, fast and slow. New York, 2011.
9. Kroneberg C., Kalter F. (2012) Rational Choice Theory and Empirical Research // Annual Review of Sociology, 38: 73-92.
10. Rosenberg A. Philosophy of Social Science. (5th ed). Taylor & Francis, 2016.
11. Swedberg R. (2017) Theorizing in Sociological Research // Annual Review of Sociology. 43:189–206.
12. Taleb N. The black swan: The impact of the highly improbable. Random house, 2007.